

Suvestinė redakcija nuo 2014-05-08 iki 2015-11-18

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2000, Nr. [7-199](#), i. k. 0992020ISAK00000433

Nauja redakcija nuo 2014-05-08:

Nr. [4-259](#), 2014-05-07, paskelbta TAR 2014-05-07, i. k. 2014-05168

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŪKIO MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL AEROZOLIŲ BALIONĖLIŲ SAUGOS TECHNINIO REGLAMENTO
PATVIRTINIMO**

1999 m. gruodžio 27 d. Nr. 433

Vilnius

Įgyvendindamas 1975 m. gegužės 20 d. Tarybos direktyvą 75/324/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su aerozolių balionėliais, suderinimo (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 2 tomas, p. 192), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. kovo 19 d. Komisijos direktyva 2013/10/ES(OL 2013 L 77, p. 20),

t v i r t i n u Aerozolių balionėlių saugos techninį reglamentą (pridedama).

ŪKIO MINISTRAS

VALENTINAS MILAKNIS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos ūkio ministro

1999 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. 433

(Lietuvos Respublikos ūkio ministro

2014 m. gegužės 7 d.

įsakymo Nr. 4-259 redakcija)

AEROZOLIŲ BALIONĖLIŲ SAUGOS TECHINIS REGLAMENTAS

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Aerosolių balionėlių saugos techninis reglamentas (toliau – Reglamentas) skirtas aerosolių balionėlių saugai ir žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugai užtikrinti ir nustato pagrindinius į Lietuvos rinką pateikiamų aerosolių balionėlių saugos reikalavimus.

2. Reglamentu turi vadovautis asmenys, pateikiantys į Lietuvos rinką aerosolių balionėlius, t. y.:

2.1. gamintojai;

2.2. gamintojų įgalioti atstovai;

2.3. importuotojai;

2.4. platintojai.

3. Reglamentas taikomas aerosolių balionėliams, kaip apibrėžta Reglamento 4 punkte, išskyrus tuos, kurių maksimali talpa yra mažesnė kaip 50 ml, ir tuos, kurių maksimali talpa yra didesnė, nei nurodyta Reglamento priedo 23, 27, 32, 35 ir 36 punktuose.

4. Reglamente vartojamos sąvokos:

4.1. **Aerosolių balionėlis (aerosolis, aerosolinis produktas)** – tai bet koks pakartotinai neužpildomas iš metalo, stiklo ar plastiko pagamintas indas, kuriame laikomos suslėgtos, suskystintos ar slegiant ištirpintos dujos, turinčios arba neturinčios skysčio, pastos ar miltelių, ir kuriame yra purškimo įtaisas, galintis išpurkšti balionėlio turinį (kietųjų ar skystųjų dalelių suspensiją dujose) putų, pastos, miltelių ar skysčio pavidalu.

4.2. Kitos Reglamente vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos produktų saugos įstatyme ir kituose teisės aktuose.

II SKYRIUS

SAUGOS REIKALAVIMŲ ATITIKTIES PRIEŽIŪRA

5. Į Lietuvos rinką gali būti pateikiami tik Reglamente ir jo priede nustatytus reikalavimus atitinkantys aerosolių balionėliai.

6. Asmuo, pateikiantis į Lietuvos rinką aerosolių balionėlius, kaip įrodymą, kad jie atitinka Reglamento ir jo priedo reikalavimus, deda ant jų simbolį „3“ (apversta raidė „epsilon“).

7. Aerosolių balionėlių atitikties Reglamente ir jo priede nustatytiems reikalavimams laikymosi priežiūrą atlieka Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos (toliau – Inspekcija).

8. Jei Inspekcija, turėdama rimtą pagrindą, nustato, kad vienas ar daugiau aerosolių balionėlių, nors ir atitinkančių Reglamento ir jo priedo reikalavimus, kelia pavojų žmonių saugumui ar sveikatai, ji gali priimti sprendimą laikinai uždrausti prekybą konkrečios rūšies aerosolių balionėliais arba taikyti kitas Lietuvos Respublikos produktų saugos įstatyme nustatytas rinkos ribojimo priemones.

Apie priimtą sprendimą Inspekcija nedelsdama praneša Europos Sąjungos valstybėms narėms ir Europos Komisijai, nurodydama savo sprendimo motyvus.

AEROZOLIŲ BALIONĖLIAMS TAIKOMŲ REIKALAVIMŲ IR SU AEROZOLIŲ BALIONĖLIAIS ATLIEKAMŲ BANDYMŲ NUSTATYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS SĄVOKOS

1. Aerozolių balionėliams taikomų reikalavimų ir su aerozolių balionėliais atliekamų bandymų nustatymo tvarkos apraše (toliau – Aprašas) vartojamos sąvokos:

1.1. **Ardantysis slėgis** – mažiausias slėgis, kurio paveiktas aerozolių balionėlis sprogsa arba įtrūksta.

1.2. **Bandymo sąlygos** – hidrauliniu būdu sukeliama bandymo ir ardančiojo slėgių dydis esant 20 °C (±5 °C) temperatūrai.

1.3. **Bandymo slėgis** – slėgis, kuriuo 25 sekundes gali būti veikiamas nepripildytas aerozolių balionėlis, nesukeliant jokio nuotėkio arba, jei aerozolių balionėliai metaliniai arba plastikiniai, – jokios regimosios ar liekamosios deformacijos, išskyrus leistiną deformaciją, kaip nurodyta Aprašo 37.2 papunktyje.

1.4. **Bendroji aerozolių balionėlio talpa** – atviro aerozolių balionėlio tūris, matuojamas iki angos krašto mililitrais.

1.5. **Cheminė medžiaga** – kaip apibrėžta 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo, iš dalies keičiančio ir panaikinančio direktyvas 67/548/EEB bei 1999/45/EB ir iš dalies keičiančio Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 (OL 2008 L 353, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. spalio 2 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 944/2013 (OL 2013 L 261, p. 5) (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 1272/2008) 2 straipsnio 7 dalyje.

1.6. **Grynoji talpa** – pripildyto ir uždaryto aerozolių balionėlio tūris mililitrais.

1.7. **Mišinys** – kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 1272/2008 2 straipsnio 8 dalyje.

1.8. **Skystosios fazės tūris** – nedujinių fazių tūris pripildytame ir uždarytame aerozolių balionėlyje.

1.9. **Slėgiai** – vidiniai slėgiai, išreikšti barais (santykiniai slėgiai).

1.10. **Už aerozolių balionėlių pateikimą į Lietuvos rinką atsakingas asmuo** – gamintojas, importuotojas arba gamintojo įgaliotas atstovas.

II SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS, TAIKOMOS AEROZOLIŲ BALIONĖLIAMS

2. Nepažeisdamas Aprašo nuostatų dėl reikalavimų, susijusių su degumu ir pavojumi dėl slėgio, už aerozolių balionėlių pateikimą į Lietuvos rinką atsakingas asmuo privalo atlikti pavojų analizę, siekdamas nustatyti su aerozolių balionėliais susijusius pavojus. Tam tikrais atvejais

atliekant šią analizę atsižvelgiama į riziką, kylančią įprastomis ar pagrįstai numatomomis aerozolių balionėlio naudojimo sąlygomis įkvepiant pūslų, išpurkštų iš aerozolių balionėlio, atsižvelgiant į lašelių pasiskirstymą kartu su fizinėmis ir cheminėmis sudedamųjų dalių savybėmis.

Atlikęs pavojų analizę, už aerozolių balionėlių pateikimą į Lietuvos rinką atsakingas asmuo privalo balionėlį suprojektuoti, sukonstruoti ir išbandyti ir, jei, vadovaujantis teisės aktų nustatytais reikalavimais, taikoma, – parengti specialius teiginius dėl jo naudojimo, atsižvelgdamas į atliktą pavojų analizę.

3. Atsižvelgiant į aerozolių degimo cheminę šilumą ir degiųjų sudedamųjų dalių masės dalį, Apraše aerozoliai skirstomi į nedegius, degius arba ypač degius:

3.1. Aerosolis klasifikuojamas kaip ypač degus, jeigu jo sudėtyje yra ne mažiau kaip 85 proc. degiųjų sudedamųjų dalių ir degimo cheminė šiluma yra ne mažesnė kaip 30 kJ/g.

3.2. Aerosolis klasifikuojamas kaip nedegus, jeigu jis turi ne daugiau kaip 1 proc. degiųjų sudedamųjų dalių ir kurio degimo cheminė šiluma yra mažesnė kaip 20 kJ/g.

3.3. Visi kiti aerozoliai klasifikuojami kaip ypač degūs arba jiems taikomos šios degumo klasifikavimo procedūros: užsidegimo atstumo bandymas, užsidegimo uždaroje erdvėje bandymas ir purškiamųjų putų degumo bandymas, kaip nurodyta Aprašo VI skyriaus trečiajame skirsnyje.

4. Degimo cheminė šiluma (ΔH_c) nustatoma:

4.1. vadovaujantis pripažintomis technologijos taisyklėmis, pavyzdžiui, nustatytomis standartuose, tokiuose kaip ASTM D240 „Standartinis bandymo metodas, skirtas skystųjų angliavandenilių degalų degimo šilumai nustatyti naudojant kalorimetrinę bombą“, ISO 13943:2011 „Gaisrinė sauga. Aiškinamasis žodynas“ 86.1–86.3 papunkčiuose ir NFPA 30B „Aerozolio produktų gamybos ir laikymo kodas“, arba taisyklėmis, pateiktomis mokslinėje literatūroje.

4.2. atliekant šiuos skaičiavimus:

4.2.1. degimo cheminė šiluma (ΔH_c) kilodžauliais gramui (kJ/g) gali būti apskaičiuota kaip teorinės degimo šilumos (ΔH_{comb}) ir degimo veiksmingumo, paprastai mažesnio nei 1,0 (tipinis degimo veiksmingumas yra 0,95, arba 95 proc.), sandauga;

4.2.2. jeigu aerosolis yra sudėtinis, degimo cheminė šiluma yra laikoma atskirų sudedamųjų dalių degimo šilumos svertinių verčių suma ir skaičiuojama pagal formulę (1):

$$\Delta H_c = \sum_i^n \left[w_i \% \times \Delta H_{c(i)} \right] \quad (1)$$

čia:

ΔH_c = produkto degimo cheminė šiluma (kJ/g);

$w_i \%$ = sudedamosios dalies masės dalis produkte;

$\Delta H_{c(i)}$ = produkto sudedamosios dalies savitoji degimo šiluma (kJ/g).

5. Jeigu, atsižvelgiant į Aprašo nuostatas, degimo chemine šiluma vadovujamasi kaip aerozolio degumo vertinimo kriterijumi, už aerozolių balionėlių pateikimą į Lietuvos rinką atsakingas asmuo techniniame dokumente turi aprašyti taikytą degimo cheminės šilumos nustatymo metodą ir užtikrinti, kad šį dokumentą būtų galima gauti oficialia Europos Bendrijos kalba aerozolių balionėlio etiketėje nurodytu buveinės adresu.

6. Aerozolių balionėlių turinys klasifikuojamas kaip degus, jeigu jį sudaro bet kuri iš žemiau išvardytų degiųjų sudedamųjų dalių:

6.1. Degusis skystis – tai skystis, kurio pliūpsnio temperatūra yra ne aukštesnė kaip 93 °C.

6.2. Degioji kietoji medžiaga – tai kietoji medžiaga arba mišinys, kuris lengvai dega arba gali sukelti gaisrą ar prisidėti prie jo plitimo dėl trinties. Degiosios kietosios medžiagos – tai miltelių,

granulių ar pastos pavidalo medžiagos arba mišiniai, kurie yra pavojingi, jei gali lengvai užsidegti nuo uždegimo šaltinio, pavyzdžiui, degančio degtuko, ir jei liepsna sparčiai plinta.

6.3. Degiosios dujos – tai dujos arba dujų mišinys, 20 °C temperatūroje ir esant standartiniam 1,013 kPa slėgiui sudarantis degų oro mišinį.

7. Aprašo 6 punkte pateikta degaus aerosolių balionėlio turinio apibrėžtis neapima piroforinių, savaime kaistančių ar su vandeniu reaguojančių medžiagų ir mišinių bei kitų medžiagų, kurios nenaudojamos kaip aerosolių balionėlių turinio sudedamosios dalys.

8. Atsižvelgiant į degimo cheminę šilumą ir vadovaujantis užsidegimo atstumo bandymo rezultatais, degūs purškiamieji aerosoliai klasifikuojami:

8.1. Jeigu degimo cheminė šiluma mažesnė nei 20 kJ/g:

8.1.1. aerosolis klasifikuojamas kaip degus, jei medžiaga užsidega ne mažesniu kaip 15 cm, tačiau mažesniu nei 75 cm atstumu;

8.1.2. aerosolis klasifikuojamas kaip ypač degus, jei medžiaga užsidega ne mažesniu kaip 75 cm atstumu;

8.1.3. jeigu medžiaga neužsidega atliekant užsidegimo atstumo bandymą, atliekamas užsidegimo uždaroje erdvėje bandymas ir aerosolis klasifikuojamas kaip degus, jei degimo uždaroje erdvėje laiko ekvivalentas yra ne didesnis kaip 300 s/m³ ar deflagracijos tankis yra ne didesnis kaip 300 s/m³; kitais atvejais aerosolis klasifikuojamas kaip nedegus;

8.2. Jeigu degimo cheminė šiluma yra ne mažesnė kaip 20 kJ/g, aerosolis klasifikuojamas kaip ypač degus, jei medžiaga užsidega ne mažesniu kaip 75 cm atstumu; kitais atvejais aerosolis klasifikuojamas kaip degus.

9. Degūs purškiamųjų putų aerosoliai klasifikuojami atsižvelgiant į purškiamųjų putų degumo bandymo rezultatus:

9.1. Putų aerosolis klasifikuojamas kaip ypač degus, jeigu:

9.1.1. liepsnos aukštis yra ne mažesnis kaip 20 cm, o trukmė – ne trumpesnė kaip 2 s;

9.1.2. liepsnos aukštis yra ne mažesnis kaip 4 cm, o trukmė – ne trumpesnė kaip 7 s.

9.2. Putų aerosolis, neatitinkantis Aprašo 9.1 papunktyje nurodytų kriterijų, klasifikuojamas kaip degus, jeigu liepsnos aukštis yra ne mažesnis kaip 4 cm, o trukmė – ne trumpesnė kaip 2 s.

10. Cheminės medžiagos aerosolių balionėlių klasifikavimui nuo 2014 m. gruodžio 1 d. taikomos **2013 m. gegužės 8 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 487/2013, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo, siekiant jį priderinti prie technikos ir mokslo pažangos (OL L 149, 2013, p. 1)** (toliau – Reglamentas Nr. 487/2013) nuostatos.

Mišinių aerosolių balionėlių klasifikavimui Reglamento Nr. 487/2013 nuostatos taikomos nuo 2015 m. birželio 1 d.

Mišinių ir cheminės medžiagos aerosolių balionėlių gamintojai klasifikavimo nuostatas, įtvirtintas Reglamente Nr. 487/2013, gali savanoriškai taikyti anksčiau kaip 2014 m. gruodžio 1 d. (cheminės medžiagos aerosolių balionėlių atžvilgiu) ar 2015 m. birželio 1 d. (mišinių aerosolių balionėlių atžvilgiu).

Konstrukcija ir įranga

11. Pripildytas aerosolių balionėlis, esant normalioms naudojimui ir laikymo sąlygoms, turi atitikti Aprašo nuostatas.

12. Normaliomis laikymo ar transportavimo sąlygomis visišką aerosolių balionėlio hermetiškumą turi užtikrinti vožtuvas, kuris nuo bet kokio atsitiktinio poveikio ar pažeidimo turi būti apsaugotas, pavyzdžiui, apsauginiu gaubtelio.

13. Neatsižvelgiant į aerosolių balionėlyje laikomų medžiagų laikymo trukmę, dėl šių medžiagų poveikio neturi būti jokios galimybės sumažėti mechaniniam aerosolių balionėlio atsparumui.

Ženklinimas

14. Šiame Aprašo punkte įtvirtintos aerosolių balionėlių ženklavimo nuostatos taikomos tol, kol pradedamos taikyti Aprašo 15–21 punktuose pateiktos aerosolių balionėlių ženklavimo nuostatos:

14.1. Nepažeidžiant Lietuvos Respublikoje parduodamų daiktų (prekių) ženklavimo ir kainų nurodymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2002 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr. 170 „Dėl Lietuvos Respublikoje parduodamų daiktų (prekių) ženklavimo ir kainų nurodymo taisyklių“, ir kitų teisės aktų, tarp jų – 1967 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvos 67/548/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių pavojingų medžiagų klasifikavimą, pakavimą ir ženklavimą etiketėmis, suderinimo (OL 2004 *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 1 tomas, p. 27), ant kiekvieno aerosolių balionėlio arba, jeigu jis mažos talpos (150 ml ar mažesnės), ant etiketės, priklijuotos prie jo, matomomis, įskaitomomis ir nenusitrinančiomis raidėmis turi būti užrašyta:

14.1.1. už prekybą aerosolių balionėliais atsakingo asmens pavardė ir buveinė ar prekės ženklas;

14.1.2. simbolis „3“ (apversta raidė „epsilon“), patvirtinantis atitiktį Aerosolių balionėlių saugos techninio reglamento reikalavimams;

14.1.3. kodai, leidžiantys nustatyti aerosolių balionėlio pripildymo gamybinę partiją;

14.1.4. neto kiekis, išreikštas masės ir (arba) tūrio vienetais;

14.1.5. esant bet kokiam aerosolių balionėlio turiniui: „Slėginis indas: saugoti nuo saulės šviesos ir nelaikyti aukštesnėje nei 50 °C temperatūroje. Nebadyti ir nedeginti net tuščio“;

14.1.6. jeigu pagal Aprašo 3 punkte nustatytus kriterijus aerosolis klasifikuojamas kaip labai degus arba ypač degus:

14.1.6.1. atviros liepsnos simbolis pagal 1967 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvos 67/548/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių pavojingų medžiagų klasifikavimą ir ženklavimą etiketėmis, suderinimo (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 1 tomas, p. 27) 2 priede nurodytą pavyzdį;

14.1.6.2. nuoroda „Labai degus“ arba „Ypač degus“.

14.2. Nepažeidžiant Lietuvos Respublikos teisės aktų dėl pavojingų medžiagų ir preparatų klasifikavimo, pakavimo ir ženklavimo, ypač jų nuostatų dėl keliamo pavojaus sveikatai ir (arba) aplinkai, ant kiekvieno aerosolių balionėlio aiškiai matomoje vietoje turi būti tokie gerai matomi, įskaitomi ir nenusitrinantys užrašai ir simboliai:

14.2.1. kad ir iš ko jis būtų sudarytas: papildomi įspėjimai dėl naudojimo, atkreipiantys vartotojo dėmesį į konkretų produkto keliamą pavojų; jeigu prie aerosolių balionėlio pridedamos atskiros naudojimo instrukcijos, jos taip pat privalo atitikti tokius įspėjimus dėl naudojimo;

14.2.2. jeigu aerosolis klasifikuojamas kaip degus arba ypač degus, vadovaujantis Aprašo 3 punkte nustatytais kriterijais, tokie įspėjimai:

14.2.2.1. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gruodžio 19 d. įsakymo Nr. 532/742 „Dėl Pavojingų cheminių medžiagų ir preparatų klasifikavimo ir ženklavimo tvarkos“ 3 priede nustatytos saugos frazės S2 ir S16;

14.2.2.2. „Nepurkšti į atvirą liepsną ar ant kokios nors įkaitintos medžiagos“.

14.3. Jeigu aerosolių balionėlyje yra Aprašo 6 punkte nurodytų degių sudedamųjų dalių, tačiau, vadovaujantis Aprašo 3 punkte nustatytais kriterijais, aerosolių balionėlis nelaikomas degiu arba ypač degiu, ant etiketės gerai matomomis, įskaitomomis ir nenusitrinančiomis raidėmis privaloma nurodyti degaus turinio kiekį aerosolių balionėlyje: „Degi turinio masės dalis – X %.“

14.4. Užrašai etiketėje arba ant aerosolių balionėlio rašomi lietuvių kalba.

14.5. Ant aerosolių balionėlių arba etiketėje negali būti dedama ženklų ir rašoma užrašų, kuriuos galima būtų supainioti su simboliu „3“ (apversta raide „epsilon“).

15. Aprašo 16–21 punktuose pateiktos aerosolių balionėlio ženklinimo nuostatos taikomos:

15.1. cheminės medžiagos aerosolių balionėliams – nuo 2014 m. gruodžio 1 d.;

15.2. mišinių aerosolių balionėliams – nuo 2015 m. birželio 1 dienos.

16. Cheminės medžiagos aerosolių balionėliai taip pat:

16.1. gali būti ženklinami pagal Aprašo 18–21 punktų nuostatas anksčiau kaip 2014 m. gruodžio 1 d.;

16.2. pateikti į Lietuvos rinką iki 2014 m. gruodžio 1 d. neprivalo būti iš naujo ženklinami pagal Aprašo 18–21 punktų nuostatas iki 2016 m. birželio 1 dienos.

17. Mišinių aerosolių balionėliai taip pat:

17.1. gali būti ženklinami pagal Aprašo 18–21 punktų nuostatas anksčiau kaip 2015 m. birželio 1 d.;

17.2. pateikti į Lietuvos rinką iki 2015 m. birželio 1 d. neprivalo būti iš naujo ženklinami pagal Aprašo 18–21 punktų nuostatas iki 2017 m. birželio 1 dienos.

18. Nepažeidžiant Reglamento (EB) Nr. 1272/2008, ant kiekvieno aerosolių balionėlio arba, jeigu jis mažos talpos (150 ml ar mažesnės), ant etiketės, pritvirtintos prie jo, gerai matomais, įskaitomais ir nenusitrinančiais simboliais turi būti užrašyta:

18.1. už prekybą aerosolių balionėliais atsakingo asmens pavardė ir buveinė ar prekės ženklas;

18.2. simbolis „3“ (apversta raidė „epsilon“), patvirtinantis atitiktį Reglamento reikalavimams;

18.3. kodai, leidžiantys nustatyti papildymo gamybinę partiją;

18.4. neto kiekis, išreikštas masės ir (arba) tūrio vienetais;

18.5. neatsižvelgiant į jo turinį:

18.5.1. Reglamento (EB) Nr. 1272/2008 III priedo 1 dalies 1.1 lentelėje pateikta pavojingumo frazė H229;

18.5.2. Reglamento (EB) Nr. 1272/2008 IV priedo 1 dalies 6.2 lentelėje pateiktos atsargumo frazės P210 ir P251;

18.5.3. Reglamento (EB) Nr. 1272/2008 IV priedo 1 dalies 6.4 lentelėje pateiktos atsargumo frazės P410 ir P412;

18.5.4. tais atvejais, kai aerosolių balionėlis yra vartotojams skirtas produktas, Reglamento (EB) Nr. 1272/2008 IV priedo 1 dalies 6.1 lentelėje pateikta atsargumo frazė P102;

18.5.5. visi kiti įspėjimai dėl naudojimo, kuriais vartotojai įspėjami apie specifinį produkto keliamą pavojų; jei prie aerosolių balionėlio pridedamos atskiros naudojimo instrukcijos, į šias taip pat turėtų būti įtraukti tokie įspėjimai dėl naudojimo;

18.5.6. tais atvejais, kai aerosolių balionėlis pagal Aprašo 3 punkto kriterijus klasifikuojamas kaip nedegus, signalinis žodis „Atsargiai“;

18.5.7. tais atvejais, kai aerosolių balionėlis pagal Aprašo 3 punkto kriterijus klasifikuojamas kaip degus, signalinis žodis „Atsargiai“ ir kiti Reglamento (EB) Nr. 1272/2008 I priedo 2.3.1 lentelėje nurodyti 2 kategorijos degių aerosolių etikečių elementai;

18.5.8. tais atvejais, kai aerosolių balionėlis pagal Aprašo 3 punkto kriterijus klasifikuojamas kaip ypač degus, signalinis žodis „Pavojinga“ ir kiti Reglamento

(EB) Nr. 1272/2008 I priedo 2.3.1 lentelėje nurodyti 1 kategorijos degių aerosolių etikečių elementai.

19. Jeigu aerosolių balionėlyje yra Aprašo 6 punkte nurodytų degių sudedamųjų dalių, tačiau, vadovaujantis Aprašo 3 punkte nustatytais kriterijais, aerosolių balionėlis nelaikomas degiu arba ypač degiu, ant etiketės gerai matomomis, įskaitomomis ir nenusitrinančiomis raidėmis privaloma nurodyti degaus turinio kiekį aerosolių balionėlyje: „Degi turinio masės dalis – X %.“

20. Užrašai etiketėje arba ant aerosolių balionėlio rašomi lietuvių kalba.

21. Ant aerosolių balionėlių arba etiketėje negali būti dedama ženklų ir rašoma užrašų, kuriuos galima būtų supainioti su simboliu „3“ (apversta raide „epsilon“).

Skystosios fazės tūris

22. 50 °C temperatūroje skystosios fazės tūris turi būti ne didesnis kaip 90 proc. grynosios talpos.

III SKYRIUS

SPECIALIOSIOS NUOSTATOS, TAIKOMOS METALINIAMS AEROZOLIŲ BALIONĖLIAMS

23. Bendroji metalinių aerosolių balionėlių talpa negali būti didesnė kaip 1 000 ml.

24. Metalinių aerosolių balionėlių bandymo slėgiui taikomi šie reikalavimai:

24.1. Aerosolių balionėlio, pripildyto esant mažesniai nei 6,7 baro slėgiui ir 50 °C temperatūrai, bandymo slėgis turi būti mažiausiai 10 barų.

24.2. Jei pildant aerosolių balionėlį, esant 50 °C temperatūrai, slėgis yra 6,7 baro ar didesnis, bandymo slėgis turi būti 50 proc. didesnis nei vidinis slėgis esant 50 °C temperatūrai.

25. Metalinių aerosolių balionėlių pripildymui taikomi reikalavimai:

25.1. 50 °C temperatūroje slėgis aerosolių balionėlyje turi būti ne didesnis kaip 12 barų.

25.2. Jeigu aerosolyje nėra dujų arba dujų mišinio, 20 °C temperatūroje sudarančių degų oro mišinį, kai standartinis slėgis yra 1,013 kPa, didžiausias 50 °C temperatūroje leistinas slėgis yra 13,2 baro.

IV SKYRIUS

SPECIALIOSIOS NUOSTATOS, TAIKOMOS STIKLINIAMS AEROZOLIŲ BALIONĖLIAMS

Plastiku dengti ar kitaip apsaugoti stikliniai aerosolių balionėliai

26. Plastiku dengti ar kitaip apsaugoti stikliniai aerosolių balionėliai (toliau – apsaugoti stikliniai aerosolių balionėliai) gali būti pripildomi suslėgtų, suskystintų ar ištirpintų dujų.

27. Apsaugotų stiklinių aerosolių balionėlių bendroji talpa negali būti didesnė kaip 220 ml.

28. Apsaugotų stiklinių aerosolių balionėlių danga turi būti iš plastiko ar kitokios tinkamos medžiagos pagamintas apsauginis apvalkalas, skirtas apsaugoti nuo lekiančių stiklo dalelių, apsaugotam stikliniam aerosolių balionėliui atsitiktinai sudužus. Šis apvalkalas turi būti

sukonstruotas taip, kad, pripildytą ir 20 °C temperatūroje laikomą apsaugotą stiklinį aerosolių balionėlį numetus ant betoninių grindų iš 1,8 m aukščio, lekiančių stiklo dalelių nebūtų.

29. Apsaugotų stiklinių aerosolių balionėlių bandymo slėgiui taikomi šie reikalavimai:

29.1. Aerosolių balionėlis, pripildomas suslėgtų ar ištirpintų dujų, turi išlaikyti mažiausiai 12 barų bandymo slėgį.

29.2. Aerosolių balionėlis, pripildomas suskystintųjų dujų, turi išlaikyti mažiausiai 10 barų bandymo slėgį.

30. Neturi būti reikalaujama, kad apsaugotas stiklinis aerosolių balionėlis:

30.1. pripildytas suslėgtų dujų, esant 50 °C temperatūrai, išlaikytų didesnę kaip 9 barų slėgį;

30.2. pripildytas ištirpintų dujų, esant 50 °C temperatūrai, išlaikytų didesnę kaip 8 barų slėgį;

30.3. pripildytas suskystintųjų dujų ar suskystintųjų dujų mišinio, esant 20 °C temperatūrai išlaikytų didesnę nei Aprašo 1 lentelėje nurodytą slėgį. Leistinos slėgio ribos Aprašo 1 lentelėje nurodytos esant 20 °C temperatūrai, atsižvelgiant į dujų procentinį kiekį. Leistinos slėgio ribos Aprašo 1 lentelėje nepateiktam procentiniam dujų kiekiui iš lentelės duomenų turi būti ekstrapoliuojamos.

1 lentelė. Leistinos slėgio ribos, atsižvelgiant į dujų procentinį kiekį

Bendroji talpa, ml	Suskystintųjų dujų dalis visame mišinyje, masės %		
	20	50	80
Nuo 50 iki 80	3,5 baro	2,8 baro	2,5 baro
Nuo 80 iki 160	3,2 baro	2,5 baro	2,2 baro
Nuo 160 iki 220	2,8 baro	2,1 baro	1,8 baro

Neapsaugoti stikliniai aerosolių balionėliai

31. Neapsaugoti stikliniai aerosolių balionėliai turi būti pripildomi vien tik suskystintųjų ar ištirpintų dujų.

32. Bendroji neapsaugotų stiklinių aerosolio balionėlių talpa negali būti didesnė kaip 150 ml.

33. Neapsaugotų stiklinių aerosolių balionėlio bandymo slėgis turi būti mažiausiai 12 barų.

34. Neapsaugotų stiklinių aerosolių balionėlių pripildymui taikomi šie reikalavimai:

34.1. Neturi būti reikalaujama, kad ištirpintų dujų pripildytas aerosolių balionėlis, esant 50 °C temperatūrai, išlaikytų didesnę kaip 8 barų slėgį.

34.2. Neturi būti reikalaujama, kad suskystintųjų dujų pripildytas aerosolio balionėlis, esant 20 °C temperatūrai, išlaikytų didesnę nei Aprašo 2 lentelėje nurodytą slėgį. Leistinos slėgio ribos Aprašo 2 lentelėje nurodytos esant 20 °C temperatūrai, atsižvelgiant į dujų procentinį kiekį. Leistinos slėgio ribos Aprašo 2 lentelėje nepateiktam procentiniam dujų kiekiui iš lentelės duomenų turi būti ekstrapoliuojamos.

2 lentelė. Leistinos slėgio ribos, atsižvelgiant į dujų procentinį kiekį

Bendroji talpa, ml	Suskystintųjų dujų dalis visame mišinyje, masės %
---------------------------	--

	20	50	80
nuo 50 iki 70	1,5 baro	1,5 baro	1,25 baro
nuo 70 iki 150	1,5 baro	1,5 baro	1,0 baras

V SKYRIUS SPECIALIOSIOS NUOSTATOS, TAIKOMOS PLASTIKINIAMS AEROZOLIŲ BALIONĖLIAMS

35. Plastikiniams aerosolių balionėliams, kurie irdami gali suskilti į šukes, taikomos Aprašo IV skyriaus antrojo poskyrio „Neapsaugoti stikliniai aerosolių balionėliai“ nuostatos.

36. Plastikiniams aerosolių balionėliams, kurie irdami neskyla į šukes, taikomos Aprašo IV skyriaus pirmojo poskyrio „Plastiku dengti ar kitaip apsaugoti stikliniai aerosolių balionėliai“ nuostatos.

VI SKYRIUS BANDYMAI

PIRMASIS SKIRSNIS BANDYMŲ REIKALAVIMAI, KURIUOS UŽTIKRINA Į LIETUVOS RINKĄ AEROZOLIŲ BALIONĖLIUS PATEIKIANTIS ASMUO

Hidraulinis bandymas su tuščiais aerosolių balionėliais

37. Hidrauliniam bandymui su tuščiais aerosolių balionėliais taikomi šie reikalavimai:

37.1. Metaliniai, stikliniai ar plastikiniai aerosolių balionėliai turi išlaikyti hidraulinio slėgio bandymą, kaip nurodyta Aprašo 24, 29 ir 33 punktuose.

37.2. Metaliniai aerosolių balionėliai, kuriuose atsiranda asimetriškų ar žymių deformacijų arba panašių pakitimų, turi būti pripažįstami netinkamais. Nedidelė simetriška pagrindo deformacija ar tokia pat deformacija, keičianti viršutinės apvalkalo dalies profilį, leidžiama su sąlyga, jeigu aerosolių balionėlis išlaiko ardantįjį bandymą.

Ardančiojo slėgio bandymas su tuščiais aerosolių balionėliais

38. Atliekant ardančiojo slėgio bandymą su tuščiais metaliniais aerosolių balionėliais, turi būti užtikrinta, kad aerosolių balionėlius suardantis slėgis būtų ne mažiau kaip 20 proc. didesnis už nustatytą bandymo slėgį.

Apsaugotų stiklinių aerosolių balionėlių numetimo bandymas

39. Atlikdamas apsaugotų stiklinių aerosolių balionėlių numetimo bandymą šių aerosolių balionėlių gamintojas turi užtikrinti, kad aerosolių balionėliai atitiktų Aprašo 28 punkte nurodytus bandymo reikalavimus.

Pripildytų aerosolių balionėlių galutinė patikra

40. Pripildytų aerosolių balionėlių galutinė patikra atliekama šiais metodais:

40.1. Atliekant karšto vandens vonios bandymą:

40.1.1. visi pripildyti aerosolių balionėliai panardinami į karšto vandens vonią;

40.1.2. vandens vonios temperatūra ir bandymo trukmė turi būti tokios, kad aerosolių balionėlių vidinis slėgis pasiektų aerosolių sudedamųjų dalių slėgį pastovioje 50 °C temperatūroje;

40.1.3. visi aerosolių balionėliai, ant kurių pastebima akivaizdžios liekamosios deformacijos ar nesandarumo požymių, privalo būti atmesti.

40.2. Atliekant galutinį kaitinimo bandymo metodą. Aerosolių balionėliams bandyti gali būti naudojami kiti aerosolių balionėlių sudedamųjų dalių galutiniai kaitinimo metodai, jeigu jais užtikrinama, kad kiekvieno pripildyto balionėlio slėgis ir temperatūra atitiks vertes, kurios būtinos atliekant karšto vandens vonios bandymą, o deformacijos ir nesandarumo požymiai bus nustatomi tokiu pačiu tikslumu kaip ir atliekant karšto vandens vonios bandymą.

40.3. Naudojant galutinį šaldymo bandymo metodą. Šis bandymo metodas taikomas, jeigu jis atitinka aerosolių balionėlių bandymo metodo, kaip alternatyvos karšto vandens vonios bandymui, nuostatas, pateiktas Europos sutarties dėl pavojingų krovinių tarptautinių vežimų keliais A priedo 6.2.4.3.2.2 papunktyje.

41. Vadovaujantis Aprašo 40.3 papunkčiu, aerosolių balionėliams, kurių slėgio charakteristikos po pripildymo ir prieš pirmąjį naudojimą keičiasi dėl fizinio ir cheminio jų sudedamųjų dalių virsmo, turėtų būti taikomi galutiniai šaldymo bandymo metodai.

42. Vadovaujantis Aprašo 40.2 papunkčiu ir Aprašo 40.3 papunkčiu, taikant bandymo metodus:

42.1. Bandymo metodas privalo būti patvirtintas Valstybinės ne maisto produktų inspekcijos prie Ūkio ministerijos (toliau – kompetentinga institucija).

42.2. Už aerosolių balionėlių pateikimą į Lietuvos rinką atsakingas asmuo privalo pateikti kompetentingai institucijai paraišką dėl bandymo metodo patvirtinimo, prie paraiškos privalo būti pridėtas bandymo metodą apibūdinantis techninis dokumentas.

42.3. Už aerosolių balionėlių pateikimą į Lietuvos rinką atsakingas asmuo priežiūros tikslais privalo saugoti kompetentingos institucijos patvirtinimą, techninę bylą, kurioje aprašomas bandymo metodas, ir, jeigu taikoma, patikros ataskaitas, ir užtikrinti, kad šiuos dokumentus būtų galima gauti aerosolių balionėlio etiketėje nurodytu buveinės adresu.

42.4. Techninė byla arba jos patvirtinta kopija privalo būti parengta oficialia Europos Bendrijos kalba.

ANTRASIS SKIRSNIS

PATIKROS, KURIĄ GALI ATLIKTI KOMPETENTINGA INSTITUCIJA, PAVYZDŽIAI

43. Kompetentinga institucija, turėdama rimtą pagrindą manyti, kad vienas ar daugiau aerosolių balionėlių kelia pavojų žmonių saugumui ar sveikatai, gali atlikti šiame skirsnyje aprašytus patikros bandymus.

Bandymas su tuščiais aerosolių balionėliais

44. Atliekant bandymą su tuščiais aerosolių balionėliais, bandymams naudojamu slėgiu 25 sekundes veikiami penki aerosolių balionėliai, atsitiktinai parinkti iš vienalytės 2 500 nepripildytų aerosolių balionėlių partijos, t. y. gaminamų iš tų pačių medžiagų tuo pačiu nenutrūkstamos gamybos būdu, arba iš partijos, kurią sudaro per vieną valandą pagaminta produkcija.

45. Jei kuris nors iš Aprašo 44 punkte nurodytų aerozolių balionėlių neišlaiko bandymo, iš tos pačios partijos atsitiktinės atrankos būdu paimama dešimt papildomų aerozolių balionėlių ir su jais atliekamas tas pats bandymas. Jei kuris nors iš šių aerozolių balionėlių neišlaiko bandymo, visa partija laikoma netinkama naudoti.

Bandymas su pripildytais aerozolių balionėliais

46. Atliekant bandymą su pripildytais aerozolių balionėliais, patikra, nustatant nelaidumą orui ir vandeniui, turi būti atliekama pakankamą pripildytų aerozolių balionėlių skaičių panardinus į vandens vonią. Vonios temperatūra ir panardinimo trukmė turi būti tokios, kad aerozolių balionėlių turinys galėtų pasiekti vienodą 50 °C temperatūrą ir galima būtų įsitikinti, jog aerozolių balionėlis nesuyra arba neįtrūksta. Bet kuri aerozolių balionėlių partija, neišlaikiusi šių bandymų, laikoma netinkama naudoti.

TREČIASIS SKIRSNIS AEROZOLIŲ DEGUMO BANDYMAI

Purškiamųjų aerozolių balionėlių užsidegimo atstumo bandymas

47. Šiame poskirsnyje aprašomas aerozolių pūslų užsidegimo atstumo nustatymo metodas, siekiant įvertinti liepsnos keliamą pavojų. Siekiant nustatyti, ar pūslai užsidegs ir degs nenutrūkstamai, aerosolis purškiamas uždegimo šaltinio kryptimi kas 15 cm. Užsidegimu ir nenutrūkstamu degimu laikoma mažiausiai 5 s trukmės stabili liepsna. Uždegimo šaltiniu laikomas dujų degiklis, kurio liepsna yra 4–5 cm aukščio, melsva ir nekaitri.

48. Purškiamųjų aerozolių balionėlių užsidegimo atstumo bandymas taikytinas aerosoliniams produktams, kurių purškimo nuotolis yra ne mažesnis kaip 15 cm. Šis bandymas netaikomas aerosoliniams produktams, kurių purškimo nuotolis yra mažesnis kaip 15 cm, tokiems kaip purškiamosios putos, lakas, gelis ir pasta arba dozatorių turintiems produktams. Putų, lako, gelio ar pastos pavidalo purškiamiesiems aerosoliniams produktams taikomas aerosolinių putų degumo bandymas.

49. Purškiamųjų aerozolių balionėlių užsidegimo atstumo bandymui atlikti reikalingi prietaisai nurodomi Aprašo 3 lentelėje.

3 lentelė. Purškiamųjų aerozolių balionėlių užsidegimo atstumo bandymui atlikti reikalingi prietaisai

Prietaisas	Prietaiso paklaida / matavimo vienetai
Pastovios 20 °C temperatūros vandens vonia	± 1 °C
Kalibruotos laboratorinės svarstyklės (balansinės)	± 0,1 g
Chronometras (laikmatis)	± 0,2 s
Matavimo skalė, stovas ir spaustuvas	matavimo vienetas – cm
Dujų degiklis su stovu ir spaustuvu	-
Termometras	± 1 °C
Higrometras	± 5 %

Slėgio manometras	$\pm 0,1$ baro
-------------------	----------------

50. Purškiamųjų aerosolių balionėlių užsidegimo atstumo bandymo bendrieji reikalavimai:

50.1. Prieš atliekant bandymą, kiekvienas aerosolių balionėlis kondicionuojamas ir paruošiamas purškiant maždaug 1 s. Šio veiksmo tikslas – pašalinti iš vamzdelio nehomogeninę medžiagą.

50.2. Privaloma griežtai laikytis naudojimo instrukcijų, taip pat nurodymo, kaip naudoti balionėlį – stačią ar apverstą. Jeigu būtina pakratyti, prieš bandymą balionėlis nedelsiant pakratomas.

50.3. Bandymas atliekamas nuo skersvėjo apsaugotoje vėdinamoje patalpoje, palaikant $20^{\circ}\text{C} \pm 5^{\circ}\text{C}$ kontroliuojamą temperatūrą ir 30–80 proc. santykinę drėgmę.

50.4. Kiekvienas balionėlis bandomas:

50.4.1. kai jis pilnas, atliekant visą procedūrą, dujų degiklį pastačius 15–90 cm atstumu nuo aerosolio balionėlio vožtuvo;

50.4.2. kai nominalus pripildymo lygis yra 10–12 proc. (proc. masės), atliekant tik vieną bandymą: arba 15 cm atstumu nuo vožtuvo, jei iš pilno balionėlio leidžiami purslai neužsidegė, arba pilno balionėlio purslų užsidegimo atstumu, tačiau atitraukus dar 15 cm.

50.5. Atliekant bandymą, balionėlis statomas pagal etiketėje nurodytas instrukcijas. Uždegimo šaltinis statomas atitinkamai.

50.6. Pagal šią procedūrą reikalaujama, kad bandymas su purslais būtų atliekamas kas 15 cm 15–90 cm atstumu nuo degiklio liepsnos iki aerosolių balionėlio vožtuvo. Efektyvu pradėti, kai atstumas nuo degiklio liepsnos iki balionėlio vožtuvo – 60 cm. Jeigu purslai užsidega 60 cm atstumu, atstumas nuo degiklio liepsnos iki aerosolių balionėlio vožtuvo didinamas 15 cm. Jeigu 60 cm atstumu nuo degiklio liepsnos iki aerosolių balionėlio vožtuvo medžiaga neužsidega, atstumas mažinamas 15 cm. Procedūros tikslas – nustatyti didžiausią atstumą nuo balionėlio vožtuvo iki degiklio liepsnos, kai purslai ima degti nenutrūkstamai, arba nustatyti, kad medžiaga negali užsidegti 15 cm atstumu nuo degiklio liepsnos iki balionėlio vožtuvo.

51. Purškiamųjų aerosolių balionėlių užsidegimo atstumo bandymo procedūrai taikomi šie reikalavimai:

51.1. Mažiausiai trys pilni kiekvieno produkto aerosolių balionėliai kondicionuojami $20^{\circ}\text{C} \pm 1^{\circ}\text{C}$ temperatūroje, prieš visus bandymus ne mažiau kaip 95 proc. balionėlio ne trumpiau kaip 30 min panardinus į vandenį (jeigu aerosolių balionėlis panardinamas visiškai, pakanka 30 min trukmės kondicionavimo).

51.2. Vadovaujamas bendraisiais Aprašo 50 punkto reikalavimais. Registruojama aplinkos temperatūra ir santykinė drėgmė.

51.3. Aerosolių balionėlis pasveriamas ir pažymima jo masė.

51.4. Nustatomas vidinis balionėlio slėgis ir pirminio debito lygis $20^{\circ}\text{C} \pm 1^{\circ}\text{C}$ temperatūroje (siekiant pašalinti aerosolių balionėlius, kurie yra su defektais arba nepilni).

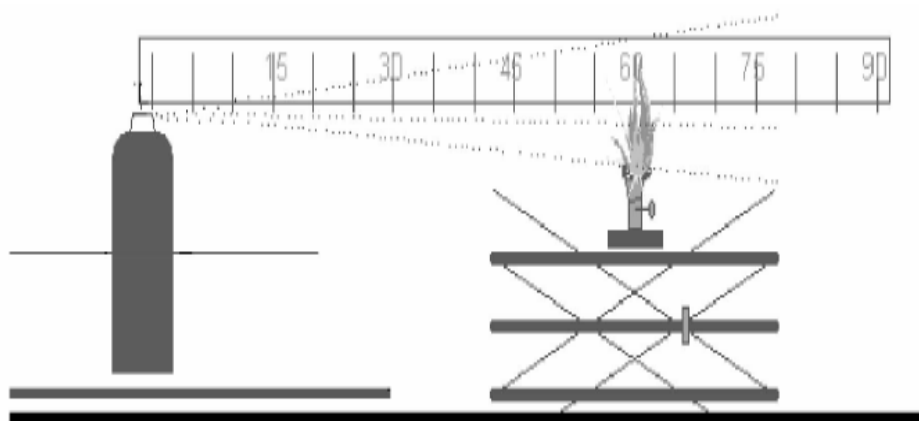
51.5. Dujų degiklis dedamas ant plokščio horizontalaus paviršiaus arba spaustuvi tvirtinamas prie stovo.

51.6. Dujų degiklis uždegamas. Liepsna turi būti nekaitri ir maždaug 4–5 cm aukščio.

51.7. Balionėlis dedamas taip, kad vožtuvo anga būtų reikiamu atstumu nuo liepsnos. Bandomas aerosolių balionėlis dedamas arba stačias, arba apverstas, atsižvelgiant į numatytą naudojimo būdą.

51.8. Vožtuvo apertūra sulyginama su degiklio liepsna, užtikrinant, kad apertūra būtų tinkamai nukreipta ir nutaikyta į liepsną. Purslai purškiami pro viršutinę liepsnos dalį, kaip nurodyta Aprašo 1 paveiksle.

1 pav. Purškiamųjų aerosolių balionėlių užsidegimo atstumo bandymas

51.9. Balionėlis turi būti kratomas laikantis Aprašo 50 punkto reikalavimų.

51.10. Spustelėjus aerosolių balionėlio vožtuvą, 5 s purškiamos sudedamosios dalys, nebent medžiaga užsidega. Užsidegus medžiagai, purškiama toliau ir nuo užsidegimo pradžios 5 s fiksuojama liepsnos degimo trukmė.

51.11. Aprašo 4 lentelėje pažymimi užsidegimo atstumo tarp dujų degiklio ir aerosolių balionėlio matavimo rezultatai.

51.12. Jeigu, atliekant Aprašo 51.10 papunktyje nurodytą veiksmą, medžiaga neužsidega, aerosolis bandomas kitomis kryptimis, pvz., apvertus balionėlį, jeigu naudojant produktą balionėlis turi būti laikomas statmenai, siekiant patikrinti, ar medžiaga užsidegs.

51.13. Dar du kartus pakartojami Aprašo 51.7–51.12 papunkčiuose nurodyti veiksmai (iš viso 3 kartus), tą patį balionėlį bandant tuo pačiu atstumu nuo dujų degiklio iki aerosolių balionėlio vožtuvo.

51.14. Bandymo procedūra kartojama su kitais dviem to paties produkto aerosolių balionėliais tuo pačiu atstumu nuo dujų degiklio iki aerosolių balionėlio vožtuvo.

51.15. Bandymo procedūros Aprašo 51.7–51.14 papunkčiuose nurodyti veiksmai kartojami 15–90 cm atstumu nuo aerosolių balionėlio vožtuvo iki dujų degiklio, atsižvelgiant į kiekvieno bandymo rezultatus (taip pat žr. Aprašo 50.4 ir 50.5 papunkčius).

51.16. Balionėlių, kurie bandymo pradžioje buvo pilni, bandymo procedūra baigiama, jeigu 15 cm atstumu medžiaga neužsidega. Procedūra taip pat baigiama, jeigu medžiaga užsidega ir 90 cm atstumu dega nenutrūkstamai. Jeigu 15 cm atstumu medžiaga neužsidegė, pažymima, kad medžiaga neužsidegė. Visomis kitomis aplinkybėmis, medžiagai užsidegus ir nenutrūkstamai degant, didžiausias atstumas tarp degiklio liepsnos ir aerosolių balionėlio vožtuvo pažymimas kaip užsidegimo atstumas.

51.17. Be to, vienas bandymas atliekamas su trimis balionėliais, kurių nominalus pripildymo lygis yra 10–12 procentų. Šie balionėliai bandomi, nustačius tokį atstumą tarp aerosolių balionėlio vožtuvo ir degiklio liepsnos, kuris atitinka „pilnų balionėlių liepsnos užsidegimo atstumą + 15 cm“.

51.18. Aerosoliai iš balionėlio purškiami ne ilgesniais kaip 30 s intervalais, kol balionėlio pripildymo lygis (masės vienetais) tampa 10–12 procentų. Tarp purškimo intervalų daromos ne trumpesnės kaip 300 s trukmės pertraukos. Per šias pertraukas balionėliai dedami į vandens vonią ir kondicionuojami.

51.19. Bandant balionėlius, kurių nominalus pripildymo lygis yra 10–12 proc., Aprašo 51.7–51.14 papunkčiuose nurodyti veiksmai kartojami, praleidžiant Aprašo 51.12–51.13 papunkčiuose nurodytus veiksmus. Šis bandymas atliekamas tik vienoje padėtyje – arba kai aerosolių balionėlis yra stačias, arba kai jis yra apverstas, atsižvelgiant į tai, kokioje balionėlio padėtyje medžiaga užsidegė (jeigu užsidegė), kai buvo bandomi pripildyti balionėliai.

51.20. Aprašo 4 lentelėje pažymimi visi gauti rezultatai.

52. Visi bandymai atliekami traukos spintoje, kuri laikoma gerai vėdinamoje patalpoje. Traukos spintos ir patalpos po visų bandymų gali būti vėdinamos ne mažiau kaip 3 minutes. Kad degimo produktų nepatektų į kvėpavimo takus, imamasi visų reikiamų atsargumo priemonių.

53. Balionėliai, kurių nominalus pripildymo lygis 10–12 proc., bandomi tik vieną kartą. Rezultatų lentelėse turi būti nurodomas tik vienas balionėlio bandymo rezultatas.

54. Jeigu atliekant bandymą, balionėlį padėjus taip, kaip jį numatyta naudoti, gaunamas neigiamas rezultatas, bandymas kartojamas balionėlį padėjus taip, kad būtų galima kuo greičiau pasiekti teigiamą rezultatą.

55. Visi gauti rezultatai registruojami. Galima vadovautis Aprašo 4 lentelę pateikiamu gautų rezultatų pildymo pavyzdžiu:

4 lentelė. Rezultatų lentelės pavyzdys

Data		Temperatūra ... °C Santykinė drėgmė ... %								
Produkto pavadinimas										
Tūris		1 balionėlis			2 balionėlis			3 balionėlis		
Pradinis pripildymo lygis		%			%			%		
Balionėlio atstumas	Bandymas	1	2	3	1	2	3	1	2	3
15 cm	Užsidegė? Taip arba ne									
30 cm	Užsidegė? Taip arba ne									
45 cm	Užsidegė? Taip arba ne									
60 cm	Užsidegė? Taip arba ne									
75 cm	Užsidegė? Taip arba ne									
90 cm	Užsidegė? Taip arba ne									
Pastabos, įskaitant pastabas apie balionėlio padėtį										

Užsidegimo uždaroje erdvėje bandymas

56. Šiame poskirsnyje aprašomas užsidegimo uždaroje erdvėje bandymo metodas, skirtas iš aerosolių balionėlių purškiamų produktų degumui nustatyti, atsižvelgiant į jų savybę užsidegti mažoje arba uždaroje erdvėje. Aerosolių balionėlio turinys purškiamas į cilindro formos bandymo indą su degančia žvake. Jeigu medžiaga pastebimai užsidega, pažymimas praėjęs laikas ir išpurkštas kiekis.

57. Aerosolių balionėlių užsidegimo uždaroje erdvėje bandymui atlikti reikalingi prietaisai nurodomi Aprašo 5 lentelėje.

5 lentelė. Aerosolių balionėlių užsidegimo uždaroje erdvėje bandymui atlikti reikalingi prietaisai

Prietaisas	Prietaiso paklaida
------------	--------------------

Chronometras (laikmatis)	$\pm 0,2$ s
Pastovios 20 °C temperatūros vandens vonia	± 1 °C
Kalibruotos laboratorinės svarstyklės (balansinės)	$\pm 0,1$ g
Termometras	± 1 °C
Higrometras	± 5 %
Slėgio manometras	$\pm 0,1$ baro
Cilindro formos bandymo indas	žr. Aprašo 58 punktą

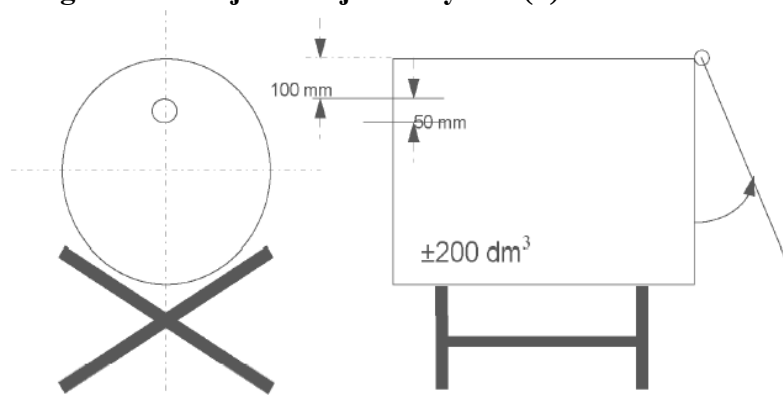
58. Maždaug 200 dm³ tūrio, 600 mm skersmens ir 720 mm ilgio cilindro formos indas, kurio galas iš vienos pusės yra atviras, parengiamas taip:

58.1. Prie atvirojo indo galo priderinamas vyriais pritvirtintas dangtis.

58.2. Vietoj dangčio galima naudoti 0,01–0,02 mm storio plastikinę plėvelę. Jeigu atliekant bandymą naudojama plastikinė plėvelė, ji privalo būti naudojama taip: plėvelė išstempiama virš atvirojo cilindro galo ir pritvirtinama elastine juosta. Elastinė juosta turi būti tokio stiprumo, kad, apjuosus ja ant šono paverstą cilindrą ir prie jos žemiausios dalies prikabinus 0,45 kg svorio masę, juosta išsitemptų tik 25 mm. Pradėjus pjauti 50 mm atstumu nuo cilindro krašto, plėvelėje padaroma 25 mm įpjova. Patikrinama, ar plėvelė įtempta.

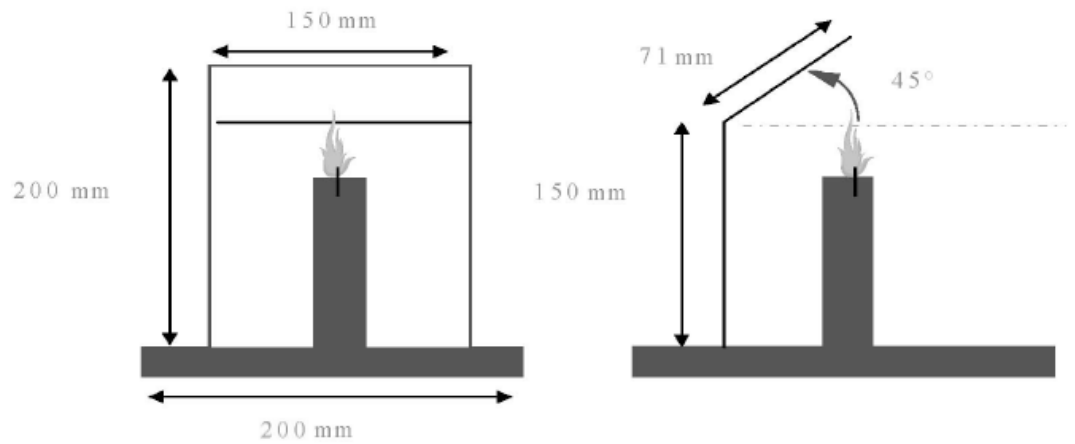
58.3. Kitame cilindro gale 100 mm atstumu nuo krašto išgręžiama 50 mm skersmens skylė, kad, pastačius ir parengus bandymui indą, anga būtų viršuje, kaip nurodyta Aprašo 2 paveikslėlyje.

2 pav. Užsidegimo uždaroje erdvėje bandymas (1)

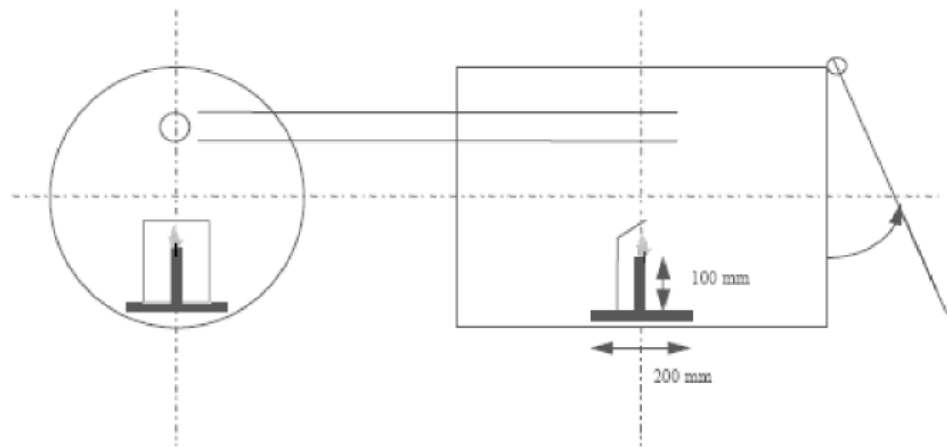
58.4. Ant 200 × 200 mm metalinio stovo padedama 20–40 mm skersmens ir 10 mm aukščio parafino žvakė. Kai žvakės aukštis tampa mažesnis nei 80 mm, ji pakeičiama. Nuo purslų poveikio žvakės liepsna apsaugoma 150 mm pločio ir 200 mm aukščio deflektoriumi, apimančiu 45° kampo plokštumą 150 mm atstumu nuo reflektoriaus pagrindo, kaip nurodyta Aprašo 3 paveikslėlyje.

3 pav. Užsidegimo uždaroje erdvėje bandymas (2)

58.5. Ant metalinio stovo padėta žvakė dedama tiksliai tarp dviejų cilindro galų, kaip nurodyta Aprašo 4 paveikslėlyje.

4 pav. Užsidegimo uždaroje erdvėje bandymas (3)

58.6. Cilindras guldomas ant žemės arba stovo toje vietoje, kur temperatūra yra 15–25 °C. Bandomas produktas purškiamas į maždaug 200 dm³ tūrio cilindro, kuriame yra uždegimo šaltinis, vidų.

59. Paprastai iš balionėlio purškiamam aerosoliniam produktui būdingas 90° kampas pagal vertikalią balionėlio ašį. Bandymo aprašymas ir aprašyta procedūra taikoma šios rūšies aerosoliniam produktui.

60. Jeigu bandomi neįprastai naudojami aerosolių balionėliai (pvz., vertikaliai purškiami aerosolių balionėliai), vadovaujantis gerąja laboratorijų patirtimi, pavyzdžiui, standartu LST EN ISO/IEC 17025 „Tyrimų ir kalibravimo laboratorijų kompetencijai keliama bendrieji reikalavimai“, būtina pažymėti, kaip buvo pakeista įranga ir procedūros.

61. Aerosolių balionėlių užsidegimo uždaroje erdvėje bandymo bendrieji reikalavimai:

61.1. Prieš atliekant bandymą, kiekvienas aerosolių balionėlis kondicionuojamas ir paruošiamas purškiant maždaug 1 s. Šio veiksmo tikslas – pašalinti iš vamzdelio nehomogeninę medžiagą.

61.2. Privaloma griežtai laikytis naudojimo instrukcijų, taip pat nurodymo, kaip naudoti balionėlį, – stačią ar apverstą. Jeigu būtina pakratyti, prieš bandymą balionėlis nedelsiant pakratomas.

61.3. Bandymai atliekami nuo skersvėjo apsaugotoje vėdinamoje aplinkoje, palaikant $20\text{ }^{\circ}\text{C} \pm 5\text{ }^{\circ}\text{C}$ kontroliuojamą temperatūrą ir 30–80 proc. santykinę drėgmę.

62. Aerosolių balionėlių užsidegimo uždaroje erdvėje bandymo procedūrai taikomi šie reikalavimai:

62.1. Mažiausiai 3 pilni kiekvieno produkto aerosolių balionėliai kondicionuojami $20\text{ }^{\circ}\text{C} \pm 1\text{ }^{\circ}\text{C}$ temperatūroje, ne mažiau kaip 95 proc. balionėlio ne trumpiau kaip 30 min panardinus į vandens vonią (jeigu aerosolių balionėlis panardinamas visiškai, pakanka 30 min trukmės kondicionavimo).

62.2. Išmatuojamas arba apskaičiuojamas faktinis cilindro tūris dm^3 .

62.3. Vadovaujamas Aprašo 61 punkto bendraisiais reikalavimais. Registruojama aplinkos temperatūra ir santykinė drėgmė.

62.4. Nustatomas vidinis balionėlio slėgis ir pirminio debito lygis $20\text{ }^{\circ}\text{C} \pm 1\text{ }^{\circ}\text{C}$ temperatūroje (siekiant pašalinti aerosolių balionėlius, kurie turi defektų arba yra nepilni).

62.5. Vienas iš aerosolių balionėlių pasveriamas ir pažymima jo masė.

62.6. Uždegama žvakė ir uždedamas dangtis (dangtelis arba plastikinė plėvelė).

62.7. Aerosolio balionėlis pastatomas taip, kad vožtuvo apertūra būtų 35 mm atstumu (arba arčiau, jeigu produktas purškiamas plačiai) nuo cilindro angos centro. Įjungiamas chronometras (laikmatis) ir, laikantis produkto naudojimo taisyklių, purslai nukreipiami į priešingo galo (dangtelio arba plastikinės plėvelės) centrą. Bandomas aerosolių balionėlis dedamas arba stačias, arba apverstas, atsižvelgiant į numatytą naudojimo būdą.

62.8. Purškiama tol, kol medžiaga užsidega. Chronometras sustabdomas ir pažymimas praėjęs laikas. Dar kartą pasveriamas aerosolių balionėlis ir pažymima jo masė.

62.9. Cilindras išvėdinamas ir išvalomas: pašalinami visi likučiai, galintys turėti įtakos vėlesniems bandymams. Prireikus cilindras atvėsinamas.

62.10. Bandymo procedūros Aprašo 62.4–62.9 papunkčiuose nurodyti veiksmai kartojami su kitais dviem to paties produkto aerosolių balionėliais (iš viso trimis) (visi balionėliai bandomi tik vieną kartą).

63. Rezultatų vertinimo užsidegant uždaroje erdvėje metodui parengiama bandymo ataskaita pagal Aprašo 6 lentelę.

6 lentelė. Bandymo ataskaita

Išbandytasis produktas ir jo identifikavimo nuorodos	
Vidinis aerosolių balionėlio slėgis ir debito lygis	
Patalpos temperatūra ir santykinė drėgmė	
Kiek laiko reikia purkšti atliekant kiekvieną bandymą, kad medžiaga užsidegtų (pažymima, jeigu produktas neužsidega)	
Išpurškiamo produkto masė (g) atliekant kiekvieną bandymą	
Faktinis cilindro tūris (dm^3)	

64. Laiko trukmė iki užsidegimo viename kubiniame metre (laiko ekvivalentas t_{eq}) gali būti apskaičiuojama pagal formulę:

$$t_{eq} = \frac{1\,000 \times \text{purškimo laikas}}{\text{Faktinis cilindro tūris } (\text{dm}^3)}$$

65. Deflagracijos tankis (D_{def}), kurio reikia, kad bandymo metu įsipliesktų liepsna, gali būti apskaičiuojamas pagal formulę:

$$D_{\text{def}} = \frac{1\,000 \times \text{išpurkšto produkto kiekis (g)}}{\text{Faktinis cilindro tūris (dm}^3\text{)}}$$

Aerozolių balionėlių putų degumo bandymas

66. Šiame poskirsnyje aprašomas purškiamųjų putų, lako, gelio ir pastos forma purškiamų aerosolių balionėlių pusrų degumo nustatymo metodas. Purškiamųjų putų, lako, gelio ir pastos pavidalo aerosoliai (maždaug 5 g) purškiami ant laikrodžio stiklo, o uždegimo šaltinis (pvz., žvakė, vaškinė žvakė, degtukas ar žiebtuvėlis) dedamas prie apatinio laikrodžio stiklo krašto, siekiant pamatyti, ar purškiamosios putos, lakas, gelis ir pasta užsidegs ir degs nenutrūkstamai. Užsidegimu laikoma mažiausiai 5 s deganti ir ne mažiau kaip 4 cm aukščio stabili liepsna.

67. Aerozolių balionėlių putų degumo bandymui atlikti reikalingi prietaisai nurodomi Aprašo 7 lentelėje.

7 lentelė. Aerozolių balionėlių putų degumo bandymui atlikti reikalingi prietaisai

Prietaisas	Prietaiso paklaida / matavimo vienetas
Matavimo skalė, stovas ir spaustuvas	matavimo vienetas – cm
Maždaug 150 mm skersmens ugniai atsparus laikrodžio stiklas	-
Chronometras (laikmatis)	± 0,2 s
Žvakė, vaškinė žvakė, degtukas ar žiebtuvėlis	-
Kalibruotos laboratorinės svarstyklės (balansinės)	± 0,1 g
Pastovios 20 °C temperatūros vandens vonia	± 1 °C
Termometras	± 1 °C
Higrometras	± 5 %
Slėgio manometras	± 0,1 baro

68. Laikrodžio stiklas dedamas ant ugniai atsparaus paviršiaus nuo skersvėjo apsaugotoje patalpoje, kurią po kiekvieno bandymo būtų galima išvėdinti. Matavimo skalė dedama tiesiog už laikrodžio stiklo ir stovo ir spaustuvu tvirtinama vertikaliai.

69. Skalė dedama taip, kad jos gradacijos pradžia būtų tame pačiame horizontaliosios plokštumos taške kaip apatinis laikrodžio stiklo kraštas.

70. Aerozolių balionėlių putų degumo bandymo bendrieji reikalavimai:

70.1. Prieš atliekant bandymą, kiekvienas aerosolių balionėlis turi būti kondicionuojamas ir paruošiamas purškiant maždaug 1 s. Šio veiksmo tikslas – pašalinti iš vamzdelio nehomogeninę medžiagą.

70.2. Privaloma griežtai laikytis naudojimo instrukcijų, taip pat nurodymo, kaip naudoti balionėlį – stačią ar apverstą. Jeigu būtina pakratyti, prieš bandymą balionėlis nedelsiant pakratomas.

70.3. Bandymai atliekami nuo skersvėjo apsaugotoje vėdinamoje aplinkoje, palaikant 20 °C ± 5°C kontroliuojamą temperatūrą ir 30–80 proc. santykinę drėgmę.

71. Aerozolių balionėlių putų degumo bandymo procedūrai taikomi šie reikalavimai:

71.1. Mažiausiai keturi pilni kiekvieno produkto aerosolio balionėliai kondicionuojami 20 °C ± 1 °C temperatūroje, prieš bandymą ne mažiau kaip 95 proc. balionėlio ne trumpiau kaip 30

min panardinus į vandenį (jeigu aerosolių balionėlis panardinamas visiškai, pakanka 30 min trukmės kondicionavimo).

71.2. Vadovaujamosi Aprašo 70 punkto bendraisiais reikalavimais. Registruojama aplinkos temperatūra ir santykinė drėgmė.

71.3. Siekiant pašalinti turinčius defektų ar nepilnus aerosolių balionėlius, nustatomas vidinis balionėlio slėgis $20\text{ }^{\circ}\text{C} \pm 1\text{ }^{\circ}\text{C}$ temperatūroje.

71.4. Išmatuojamas bandomo aerosolinio produkto debito arba nuotėkio lygis, kad būtų galima kuo tiksliau įvertinti išpurkšto tiriamojo produkto kiekį.

71.5. Pasveriamas vienas iš aerosolių balionėlių ir pažymima jo masė.

71.6. Atsižvelgiant į išmatuotą debito arba nuotėkio lygį ir remiantis gamintojo instrukcijomis, švaraus laikrodžio stiklo viduryje išpurškiama maždaug 5 g produkto, stengiantis suformuoti ne didesnę kaip 25 mm masę.

71.7. Praėjus ne daugiau kaip 5 s nuo purškimo pabaigos, prie bandinio pagrindo krašto pridedamas uždegimo šaltinis ir nedelsiant įjungiamas chronometras (laikmatis). Prireikus po maždaug dviejų sekundžių uždegimo šaltinis patraukiamas nuo bandinio krašto, siekiant patikrinti, ar medžiaga užsidegė. Jeigu bandinys akivaizdžiai neužsidegė, uždegimo šaltinis vėl pridedamas prie jo krašto.

71.8. Jeigu medžiaga užsidega, darbo žurnale arba kitame dokumente pažymima:

71.8.1. maksimalus liepsnos aukštis (cm) virš apatinės laikrodžio stiklo dalies;

71.8.2. liepsnos trukmė (s);

71.8.3. išpurkšto produkto masė, apskaičiuota išdžiovinus ir vėl pasvėrus aerosolių balionėlį.

71.9. Po kiekvieno bandymo bandymų patalpos nedelsiant išvėdinamos.

71.10. Jeigu išpurkštas produktas neužsidega ir visą naudojimo laiką būna purškiamųjų putų ar pastos pavidalo, pakartojami Aprašo 71.5–71.9 papunkčiuose nurodyti veiksmai. Prieš pridedant uždegimo šaltinį, 30 s, 1 min, 2 min arba 4 min produktas nenaudojamas.

71.11. Aprašo 70.5–70.10 papunkčiuose nurodyti bandymo procedūros veiksmai kartojami dar du kartus (iš viso 3 kartus), bandant tą patį balionėlį.

71.12. Bandymo procedūros Aprašo 71.5–71.11 papunkčiuose nurodyti veiksmai kartojami dar du kartus, bandant kitus du to paties produkto balionėlius (iš viso – tris balionėlius).

72. Rezultatų vertinimo metodui parengiama bandymo ataskaita, kurioje nurodoma:

72.1. ar produktas užsidega;

72.2. maksimalus liepsnos aukštis (cm);

72.3. liepsnos trukmė (s);

72.4. išbandyto produkto masė.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [4-505](#), 2009-10-09, Žin., 2009, Nr. 124-5364 (2009-10-17), i. k. 1092020ISAK0004-505

Dėl Lietuvos Respublikos ūkio ministro 1999 m. gruodžio 27 d. įsakymo Nr. 433 "Dėl Aerosolių balionėlių saugos techninio reglamento tvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [4-419](#), 2010-05-27, Žin., 2010, Nr. 65-3262 (2010-06-05), i. k. 1102020ISAK0004-419

Dėl Lietuvos Respublikos ūkio ministro 1999 m. gruodžio 27 d. įsakymo Nr. 433 "Dėl Aerosolių balionėlių saugos techninio reglamento tvirtinimo" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [4-259](#), 2014-05-07, paskelbta TAR 2014-05-07, i. k. 2014-05168

Dėl Lietuvos Respublikos ūkio ministro 1999 m. gruodžio 27 d. įsakymo Nr. 433 „Dėl Aerosolių balionėlių saugos techninio reglamento tvirtinimo“ pakeitimo